

[Justitsministeren.]

at domfældte, der efter straffelovstillægget har været idømt straffe helt op til 4 års fængsel, skal kunne generhverve rettigheder, som andre, der for almindelige forbrydelser er idømt kun 3 eller 4 måneders straf, også mister og i al almindelighed ikke kan få igen indenfor en årrække efter strafudståelsen. Den modsætning, der her gør sig gældende, vil selvsagt føles stærkere og stærkere, jo højere straffe efter straffelovstillægget der efterhånden ville blive tale om at se bort fra. Jeg har derfor anset det for umuligt at nå frem ad denne vej, den vej, som altså embedsmandsudvalget har foreslået.

Nej, skal resocialiseringen have udsigt til at lykkes og gennemføres på en måde, som også kan vinde forståelse efter den jævne mands retsfølelse, må der skæres igennem og anlægges et videre syn på hele dette problem om de straffedes tilbagevenden til det borgerlige samfund. Det er særlig naturligt at komme ind på en sådan tankegang, fordi den nylig nedsatte straffelovskommission efter justitsministeriets anmodning netop som sin første opgave arbejder med dette spørgsmål. Som ærede medlemmer vil vide, er kommissionen færdig, og et omfattende forslag har jeg netop for nogle dage siden kunnet fremsætte for det høje folketing, et forslag, der går ud på, at man i al almindelighed skal se bort fra tabet af borgerlige rettigheder, når det drejer sig om en udstået straf.

Men selvom man altså, som man sikkert vil have forstået af det anførte, principielt ville foretrække — det ville jeg i alt fald — en samlet løsning af alle disse problemer om rettighedsfortabelse, har jeg alligevel ment at måtte fremsætte dette lovforslag om generhvervelse af rettigheder for en del af dem, der er dømt efter straffelovstillæggene af 1945. Denne fremgangsmåde skyldes naturligvis, at der ingen grund er til ikke at gennemføre dette lille forslag, som der formentlig er nogenlunde almindelig enighed om, for at vente på det meget omfattende forslag om rettighedsfortabelse, der berører ikke mindre end 58 forskellige love, og som naturligvis ikke i en hast kan gennemføres i den høje rigsdag.

Jeg skal derefter gå over til en ganske kort omtale af lovforslagets enkeltheder.

Bestemmelsen i § 1 omhandler de tilfælde, i hvilke generhvervelsen kan ske i henhold til selve loven. Det skal den efter forslaget i praktisk talt alle tilfælde af domfældelse efter straffelovstillægget af 1. juni 1945.

Derimod kræves der en særlig bestemmelse af justitsministeren i de tilfælde, der nævnes i § 2, nemlig 1) når dommen citerer straffelovstillæggets §§ 8 og 9, der altid vil optræde i forbindelse med andre straffebestemmelser, 2) efter straffelovstillæggets § 15 og loven af 28. august 1945, der omhandler værnemagerne, og 3) iøvrigt, når dommen omfatter både forhold, der er henført under straffelovstillægget af 1. juni 1945, og andre straffbare forhold. En bestemmelse svarende til dette forhold i forslagets § 2 findes forøvrigt i generhvervelsesloven fra 1947.

Efter denne sidste lov fik kun nogle af de efter straffelovstillægget dømte rettighederne tilbage uden særlig bestemmelse derom i det enkelte tilfælde, nemlig kun de, der er dømt efter § 10, stk. 1, eller efter § 16. Efter forslaget her udvides altså kredsen af dem, der generhverver rettigheder i henhold til selve loven — det gør nemlig alle, der er dømt alene efter straffelovstillægget, bortset fra værnemagere. Da straffens vurdering af de pågældendes handlinger må lægges til grund, skønnes dette rimeligt, og det vil naturligvis lette lovens administration.

Når værnemagerne, der ikke kan generhverve nogen rettighed efter loven af 1947, er medtaget i forslagets § 2, skyldes det, at det, når talen er om en almindelig rehabilitering, næppe kan begrundes, at de — der jo gennemgående har fået meget lavere straffe og øvrigt af den grund ofte ikke eller dog kun i ringe grad har mistet rettigheder som følge af deres domme — helt skulle være udelukket fra at få del i denne såkaldte amnesti. På den anden side må der på grund af den nære forbindelse med krigs- og kriselovgivningen kræves bestemmelse derom i det enkelte tilfælde.

Det er efter forslaget alle rettigheder, både dem, der i henhold til straffelovstillæggene er frakendt ved dommen, og de, hvis fortabelse følger af lovgivningens regler iøvrigt, som generhverves, bortset fra bestemmelsen i § 3 om fortabt pensionsret. Om denne bestemmelse har der været en del forhandling i folketingsudvalget med den højtærede finansminister, og efter hans indgående redegørelse har man altså fra folketingsudvalgets side ment at måtte tiltræde dette forslag også med § 3.

Som man vil have lagt mærke til, generhverves også valget til rigsdagen efter forslaget. Forslaget herom er ikke i strid med grundlovens § 30, idet det ikke rører ved det principielle indhold af grundloven,